BÀI GIẢNG: CÂU
CHUYÊN ĐỀ: CÂU
MÔN TIẾNG VIỆT LỚP 5
CÔ GIÁO: TÔ THỊ THANH THỦY

1. Câu là gì?

VD: *Em là học sinh lớp 5.*

- Câu do từ tạo thành và diễn đạt một ý trọn vẹn.
- Nói và viết phải thành câu thì người nghe, người đọc mới hiểu được.

2. Dấu hiệu nhận biết

- Câu phải diễn đạt một ý trọn vẹn.
- Khi nói, câu phải có ngữ điệu kết thúc. Cuối câu phải có khoảng lặng, ngắt hơi phù hợp.

VD: *Hôm nay tôi đi học.*

Sáng nay bạn có đi học không?

Thời tiết đẹp quá!

- Khi viết, câu phải có dấu câu phù hợp.

3. Phân loại

- Phân theo cấu tạo: câu đơn, câu ghép
- Phân theo mục đích: câu kể, câu hỏi, câu cảm, câu khiến

4. Lưu ý

- Câu trong văn nói: ngắn gọn, gần gũi, dễ hiểu thể hiện được mục đích giao tiếp
- Câu trong văn viết: đầy đủ các bộ phận nòng cốt, diễn đạt rõ ý, tránh gây hiểu nhầm cho người đọc.

Bài 1: Trong các dòng sau, dòng nào chưa thành câu. Em hãy sửa lại cho đúng

a. Sáng mùa thu

Thiếu Chủ ngữ và Vị ngữ

Sáng mùa thu, bầu trời trong xanh.

b. Mặt hồ sáng long lanh

Thiếu dấu câu

Mặt hồ sáng long lanh.

c. Nắng vàng rải nhẹ.

Đã là câu hoàn chỉnh

d. Tần tảo chăm lo cho cả gia đình.

Thiếu Chủ ngữ

Mẹ tôi tần tảo chăm lo cho cả gia đình.

Bài 2: Các câu văn sau thiếu bộ phận chính nào? Hãy sửa lại bằng 2 cách:

a. Khi mẹ đón em về.

Thiếu Chủ ngữ và Vị ngữ

Mẹ đón em về.

Khi mẹ đón em về, mọi người đã chờ sẵn để cùng ăn tối.

b. Những chú mèo xinh xắn, đáng yêu ấy.

Thiếu Vị ngữ

Những chú mèo xinh xắn, đáng yêu.

Những chú mèo xinh xắn, đáng yêu ấy rất thích chơi cùng em.

c. Sáng nay, em đang đi học

Thiếu Chủ ngữ và Vị ngữ

Em đang đi học.

Sáng nay, em đang đi học, trời bất ngờ đổ mưa.

d. Qua câu chuyện Rùa và Thỏ, khuyên chúng ta không nên chủ quan, kiêu căng.

Thiếu Chủ ngữ

Câu chuyện Rùa và Thỏ khuyên chúng ta không nên chủ quan, kiêu căng.

Qua câu chuyện Rùa và Thỏ, tác giả khuyên chúng ta không nên chủ quan, kiêu căng.

Bài 3: Xếp các từ sau thành câu theo các cách khác nhau:

a. lăn tăn, vỗ, bờ cát, sóng, vào

Sóng lăn tăn vỗ vào bờ cát.

Sóng vỗ vào bờ cát lăn tăn.

Lăn tăn sóng vỗ vào bờ cát.

b. bóng đá, thể thao, em, môn, nhất, là, thích.

Bóng đá là môn thể thao em thích nhất.

Môn thể thao em thích nhất là bóng đá.

Em thích nhất là môn thể thao bóng đá.

…

c. chăm chỉ, bác nông dân, các, trên cánh đồng, làm việc.

Các bác nông dân chăm chỉ làm việc trên cánh đồng.

Trên cánh đồng, các bác nông dân chăm chỉ làm việc.

Các bác nông dân làm việc chăm chỉ trên cánh đồng.

Bài 4: Ngắt đoạn văn sau thành các câu cho hợp lí:

Cứ mỗi độ hè về, con đường làng quê tôi vàng một màu hoa dẻ từ đầu hè đã có lác đác vài chùm hoa chín hoa dẻ màu vàng ruộm, cái sắc vàng rất tươi, rất trong trẻo từng chùm hoa nom như những chiếc đèn lồng xinh xinh, các cành hoa buông dài mềm mại.

=> Cứ mỗi độ hè về, con đường làng quê tôi vàng một màu hoa dẻ. Từ đầu hè đã có lác đác vài chùm hoa chín. Hoa dẻ màu vàng ruộm, cái sắc vàng rất tươi, rất trong trẻo. Từng chùm hoa nom như những chiếc đèn lồng xinh xinh, các cành hoa buông dài mềm mại.